

ผลการดูแลผู้ป่วยอุบัติเหตุโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางต่อความพึงพอใจของผู้ป่วยและ
ครอบครัวและความมั่นใจของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วย

พัชรี หมั่นกล้าหาญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว

20 ต.ค. 2546

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

169992

มิถุนายน 2546

ISBN 974-382-084-9

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... *Prasanna* ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทราวดี เรียบพิเชฐ)

..... *Prasanna* กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)

..... *Prasanna* กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ ภาคชูป)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... *Prasanna* ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทราวดี เรียบพิเชฐ)

..... *Prasanna* กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)

..... *Prasanna* กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ ภาคชูป)

..... *Prasanna* กรรมการ

(นายแพทย์สิงห์ไชย โปรดสถาพร)

..... *Prasanna* กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชณี สรรเสริญ)

..... *Prasanna* กรรมการ

(นายแพทย์ชนวัฒน์ สิงคาลวณิช)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... *Prasanna* คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 17 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทราวดี เขียวพิเชฐ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ ภาคฐป กรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำทางวิชาการ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และสนับสนุนให้กำลังใจเป็นอย่างดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้คำแนะนำ ตลอดทั้งแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลพานทอง หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล หัวหน้างาน ผู้ป่วยใน หัวหน้างานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน พยาบาลประจำแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน แผนกผู้ป่วยใน ตลอดจนเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลพานทองทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือและให้การสนับสนุน เป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณผู้ป่วยอุบัติเหตุและครอบครัวทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในระหว่าง การศึกษาและให้กำลังใจในการทำวิจัย

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจตลอดมา ขอขอบคุณ สามี พี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อน ๆ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ทำให้วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

พัชรี หมั่นกล้าหาญ

43911592 : สาขาวิชา : การพยาบาลครอบครัว ; พย.ม. (การพยาบาลครอบครัว)

คำสำคัญ : การพยาบาลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง / ผู้ป่วยอุบัติเหตุ / ครอบครัว / ความพึงพอใจ / ความมั่นใจในการดูแลผู้ป่วย

พัชรี หมั่นกล้าหาญ : ผลการดูแลผู้ป่วยอุบัติเหตุโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง ต่อความพึงพอใจของผู้ป่วยและครอบครัว และความมั่นใจของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วย (EFFECTS OF FAMILY CENTERED – CARE ON FAMILY’S AND PATIENT’S SATISFACTION AND FAMILY’S CONFIDENCE IN ACCIDENTAL PATIENTS CARE) อ. ที่ปรึกษา : สุนทราวดี เขียวพิเชฐ, ค.ศ, จินตนา วัชรสินธุ์, Ph.D., มณีรัตน์ ภาครูป, ปช.ด, 135 หน้า ISBN 974-382-084-9

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการดูแลผู้ป่วยอุบัติเหตุโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางต่อความพึงพอใจของผู้ป่วยและครอบครัว และความมั่นใจของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วย กลุ่มตัวอย่าง คือผู้ป่วยอุบัติเหตุ ความรุนแรงระดับแรงค่วน และครอบครัวผู้ป่วย ที่มารับบริการแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน และรับเข้าพักรักษาแผนกผู้ป่วยใน โรงพยาบาลพานทอง จำนวน 60 ครอบครัว แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 30 ครอบครัว เป็นกลุ่มที่ได้รับรูปแบบการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 ครอบครัว เป็นกลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติของโรงพยาบาล ระยะเวลาดำเนินการวิจัย ตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ 2546 ถึงเดือน เมษายน 2546 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ คู่มือโปรแกรมการใช้รูปแบบการดูแลผู้ป่วยโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง คู่มือการดูแลผู้ป่วย ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบวัดความพึงพอใจของผู้ป่วยและครอบครัว แบบวัดความมั่นใจความสามารถของตนเองในการดูแลผู้ป่วยของครอบครัว ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงแล้วมีความเชื่อมั่น เท่ากับ .85 .86 และ .95 ตามลำดับวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจของผู้ป่วย และครอบครัว คะแนนเฉลี่ยความมั่นใจความสามารถของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วย โดยหาค่าที่

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในบริการพยาบาลของผู้ป่วยกลุ่มที่ได้รับการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในบริการพยาบาลของครอบครัวผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางสูงกว่าครอบครัวผู้ป่วยที่ได้รับการพยาบาลตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนเฉลี่ยความมั่นใจความสามารถของตนเองในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางมีความมั่นใจสูงกว่าครอบครัวที่ได้รับการพยาบาลตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

43911592 : MAJOR : FAMILY NURSING; M.NS. (FAMILY NURSING)

KEYWORD : FAMILY CENTERED- CARE / ACIDENTAL PATIENTS / FAMILY /
SATISFACTION / FAMILY'S CONFIDENT

PATCHAREE MUNGLAHAN : EFFECT OF FAMILY CENTERED –CARE ON FAMILY'S
AND PATIENT'S SATISFACTION AND FAMILY'S CONFIDENCE IN ACCIDENTAL PATIENTS CARE.
THESIS ADVISORS : SUNTHARAWADEE THIENPICHET, Ph.D., CHINTANA WACHARASIN, Ph.D.,
MANEERAT PAKTOOP, Ph.D. 135 P. ISBN 974-382-084-9

The purpose of this quasi-experimental study was to examine the effect of family centered-care on family's and patient's satisfaction and family's confidence in accidental patients. Data were collected from 60 accidental patients and their families in Emergency Department, Phanthong Hospital during February to April, 2003. The samples were randomized and classified into experimental and control groups with 30 patients and families in each group. The experimental group received the family centered- care program. The control group received routine service care. The instruments used in the experiment consisted of family centered – care program, handbook of accidental patient care . Demographic data, patient's and family's satisfaction were used for collecting the data. Descriptive statistics, independent t- test were adopted for the data analysis.

The results of the study were as follows: the average satisfaction scores of the patients who participated in family centered- care were significantly higher than those of the patient who received routine services ($p < .05$). The average satisfaction scores of the accidental Patient's family who participated in family centered- care were significantly higher than those of the accidental patient's family who received routine services ($p < .05$). Average family confidence scores of the accidental patient's family who participated in family centered- care were significantly higher than those of the accidental patient's family who received routine services program ($p < .05$).

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฉ
 บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์.....	5
สมมุติฐานในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ตัวแปรที่ใช้ศึกษา.....	6
นิยามศัพท์.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
อุบัติเหตุและผลกระทบต่อครอบครัว.....	11
การจำแนกความรุนแรง.....	12
ผลกระทบของการเกิดอุบัติเหตุต่อครอบครัว.....	13
ภาวะวิกฤตและการตอบสนองของครอบครัว.....	13
ชนิดของภาวะวิกฤต.....	14
ความต้องการของครอบครัวผู้ป่วยภาวะวิกฤต.....	14

แนวคิดการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง.....	17
ส่วนประกอบที่สำคัญของการพยาบาลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง.....	18
ความมั่นใจในการดูแลผู้ป่วยอุบัติเหตุของครอบครัว.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	25
ความพึงพอใจในบริการพยาบาลของผู้ป่วยอุบัติเหตุและครอบครัว.....	26
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
รูปแบบการวิจัย.....	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	30
วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	31
การสร้างเครื่องมือ.....	31
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	35
ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	36
การพิทักษ์สิทธิ์ของครอบครัวผู้ป่วยที่เข้าร่วมในการวิจัย.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4 ผลการวิเคราะห์.....	42
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยอุบัติเหตุ.....	43
ตอนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ป่วยอุบัติเหตุ และครอบครัว.....	48
ตอนที่ 3 ข้อมูลความมั่นใจความสามารถของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วย อุบัติเหตุ.....	50
ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจในบริการพยาบาล ของผู้ป่วย.....	51
ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจในบริการพยาบาล ของครอบครัว.....	52
ตอนที่ 6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นใจในความสามารถของ ครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยอุบัติเหตุ.....	53

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	54
สรุปผลการวิจัย.....	55
อภิปรายผล.....	57
ข้อเสนอแนะ.....	59
 บรรณานุกรม.....	 61
 ภาคผนวก.....	 73
ภาคผนวก ก.....	74
ภาคผนวก ข.....	76
ภาคผนวก ค.....	121
ภาคผนวก ง.....	125
ภาคผนวก จ.....	128
 ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	 135

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยอุบัติเหตุ จำแนกตามเพศ อายุ ศาสนา สถานะภาพ สมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ช่วงเวลาที่มาใช้บริการ ประเภทของอุบัติเหตุ การรับรู้ความรุนแรงการรักษา จำนวนวันที่นอน โรงพยาบาล.....	43
2 จำนวน และร้อยละของครอบครัวผู้ป่วยอุบัติเหตุ จำแนกตามเพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความสัมพันธ์กับผู้ป่วย การรับรู้ความรุนแรงของการบาดเจ็บ.....	46
3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจในบริการพยาบาล รายด้าน และ โดยรวมของผู้ป่วยอุบัติเหตุ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	48
4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจในบริการพยาบาล รายด้าน และ โดยรวมของครอบครัวผู้ป่วยอุบัติเหตุ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	49
5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความมั่นใจความสามารถของตนเอง ในการดูแลผู้ป่วยอุบัติเหตุ รายด้าน โดยรวม ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	50
6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจในบริการพยาบาลของผู้ป่วยอุบัติเหตุ ระหว่างกลุ่มทดลอง (n1) และกลุ่มควบคุม (n2).....	51
7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจในบริการพยาบาลของครอบครัวผู้ป่วย อุบัติเหตุระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	52
8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความมั่นใจในความสามารถของครอบครัวผู้ป่วย อุบัติเหตุในการดูแลผู้ป่วย ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	53
9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจในบริการพยาบาล รายข้อ รายด้าน และ โดยรวมของผู้ป่วยอุบัติเหตุ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	129
10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจในบริการพยาบาล รายข้อ รายด้าน และ โดยรวมของครอบครัวผู้ป่วยอุบัติเหตุ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	131

ตารางที่

หน้า

- 11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความมั่นใจความสามารถของตนเอง
ในการดูแลผู้ป่วยอุบัติเหตุ รายชื่อ รายด้าน และ โดยรวม ของกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม..... 133

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการทำวิจัย.....	10
2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและกิจกรรมที่เสริมสร้างความมั่นใจของครอบครัว	24
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University